

List Rzecznika Praw Obywatelskich

List Rzecznika Praw Obywatelskich w związku z zaproszeniem do udziału w seminarium eksperckim pt. „Monitoring and Counteracting Racism in Football and Beyond”.

Szanowni Państwo,

Temat dzisiejszego seminarium „Monitoring i przeciwdziałanie rasizmowi w piłce nożnej i nie tylko” jest niezwykle ważny i, niestety, niezwykle aktualny. Rasizm, ksenofobia i związana z nimi nietolerancja są zjawiskami występującymi na całym świecie. Jak wynika z moich doświadczeń jako polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, zachowania o charakterze rasistowskim, ksenofobicznym i antysemickim są stale obecne w polskiej rzeczywistości. Jest to niezrozumiałe, uwzględniając nasze historyczne doświadczenia, gdyż Rzeczpospolita Polska do połowy XX wieku była państwem wielonarodowym i wielowyznaniowym. Sytuacja ta ulegała diametralnej zmianie po bezprecedensowych doświadczeniach XX wieku, które są dziś ostrzeżeniem przed groźbą, jaką niesie za sobą totalitaryzm. To w jego efekcie liczba osób należących w Polsce do mniejszości narodowych i etnicznych spadła do 0,7% wszystkich polskich obywateli.

Coraz liczniejsze są jednak w Polsce inne grupy osób narażonych na zjawisko dyskryminacji rasowej. Należą do nich migranci i cudzoziemcy, którzy napływają do Polski w większej liczbie po transformacji ustrojowej i wstąpieniu do Unii Europejskiej. W obliczu rosnącej wieloetniczności pojawia się szereg wyzwań zarów-

no dla rządzących, jak i polskiego społeczeństwa. Jednym z tych wyzwań jest takie kreowanie i realizowanie polityki społecznej, które zapewni wszystkim mieszkańcom kraju, niezależnie od ich obywatelstwa i pochodzenia etnicznego, przestrzeganie praw człowieka, w tym ochronę przed przemocą i rasizmem. Próbą zmierzenia się z tym problemem stało się m.in. powołanie w maju br. Komisji Ekspertkiej ds. Migrantów przy Rzeczniku Praw Obywatelskich, z którą wiążę duże oczekiwania.

Symptomatyczne jest, że zachowania o charakterze rasistowskim, antysemickim i ksenofobicznym niejednokrotnie mają miejsce w związku z wydarzeniami sportowymi. Towarzyszą im często akty przemocy oraz różne formy agresji ze strony tzw. pseudokibiców. Tymczasem sport stanowi dziedzinę aktywności, która dzięki dużemu zainteresowaniu większości obywateli ma niepowtarzalną możliwość zrzeszania ich i docierania do każdego, bez względu na wiek, pochodzenie społeczne, rasę czy wyznanie. To właśnie z tego powodu sport powinien promować takie wartości, jak tolerancja, solidarność oraz zasady *fair play*.

Wyjątkową wytrwałość w dążeniu do prawdy o skali tych negatywnych zjawisk wykazują organizacje pozarządowe, w tym w szczególności

Stowarzyszenie „NIGDY WIĘCEJ”, członek-założyciel FARE, współorganizator niniejszego seminarium. To właśnie prowadzony przez Stowarzyszenie „NIGDY WIĘCEJ” monitoring wykazuje największą liczbę incydentów na tle rasistowskim, ksenofobicznym oraz przestępstw popełnionych przez neofaszystów. Wypracowane przez Państwa uwagi, opinie i rekomendacje są wykorzystywane w bieżących działaniach Rzecznika Praw Obywatelskich, w tym w kierowanych przeze mnie wystąpieniach generalnych. Organizacja niniejszego seminarium jest świadectwem Państwa determinacji w działaniach na rzecz budowy tolerancyjnego i otwartego społeczeństwa. Prawa człowieka, podobnie jak demokracja, są częścią naszej cywilizacji.

W chwili obecnej w Polsce obowiązują regulacje, które zabraniają dyskryminacji ze względu na rasę, narodowość czy pochodzenie etniczne. Świadkowie zachowań rasistowskich coraz częściej decydują się na sprzeciw wobec przemocy i nienawiści i coraz częściej jest to reakcja skuteczna. To w dużej mierze Państwa zasługa. Ale problem rasizmu i ksenofobii nie zniknął i dlatego dążenie do zapewnienia realizacji zasady równego traktowania, niezależnie od koloru skóry czy pochodzenia, jest stale aktualne.

Pragnę podziękować za zaproszenie na konferencję i życzyć owocnych obrad. Wierzę, że zorganizowane przez Państwa seminarium przyczyni się do wyeliminowania zjawiska rasizmu i zwiększenia świadomości społecznej w tym zakresie.

Łączę serdeczne pozdrowienia dla uczestników

IRENA LIPOWICZ